

ԱՐԶԱԳԱՆԳ

ARTZAKANK - ECHO

Nov. - Déc. 2013
N° 189

Bimestriel bilingue publié à Genève
CASE POSTALE 153 - 1211 PETIT-SACONNEX 19 - GENEVE/SUISSE
CCP: IBAN CH07 0900 0000 1201 7302 9

Բովանդակություն

էջ 5

- Հայոց կոտորածի միջոցով ձեռք բերուած 5 միլիոնի ճակատագիրը

էջ 6

- ՀՀ Լախազանց ազգային բարեբաղը պարզաբանորոց - ԼՀՀ Լախազանց հանդիպել է Վահե Պարրաշի հետ

Յանելուած

- Եզդի համայնք - Հոշանա 82 տարեկանին խոստովանեցաւ որ հայ էր - Ամսթերտամի կամուրջներէն մէկը անուանուեցաւ «հայկական կամուրջ»

էջ 9

- Սուրիահայերը Հայաստանի մէջ

էջ 10

- Ռեդիո Վանը չի գրաւում զբօսաշրջիկներին - Սոս Սարգսեան ոչ ես է

էջ 13

- Եօթե տրկրներէց գործարարները ցանկութիւն են յայտնել իրենց ոսկերչական քիզները տեղակայել Հայաստանում

Sommaire

p. 2

- Interview avec Mme S. Abgaryan

p. 3

- La jeunesse en Arménie

p. 4

- La Suisse et la Turquie décident d'un partenariat stratégique

p. 7

- Entretien avec Ashot Melkonyan

p. 8

- «The Times of the Armenian Genocide» - Le journaliste Cevat Sinet s'est réfugié en Belgique

Supplément

- Fondation Diran et Charles Philippoussian - «Arrêt sur images»

- Concert des jeunes prodiges - Participation au Festival de piano - Centre ArBeS renommé en l'honneur de Dr. J.P. Bernhardt

p. 11

- Adieu Président

p. 12

- Qui donc a dit ... ?

p. 15

- Nouvelles de l'Ecole Topalian

p. 16

- Union Arménienne de Suisse

L'Arménie rejoint l'Union douanière

L'actualité arménienne de ces deux derniers mois a été dominée par la décision surprise de l'Arménie d'intégrer l'Union douanière formée par la Russie, le Belarus et le Kazakhstan. Le 3 septembre, lors d'une visite à Moscou, le Président Serzh Sargsyan a annoncé avoir «confirmé le souhait de l'Arménie de devenir membre de l'Union douanière et de rejoindre le processus consistant à former une union économique eurasiatique».

Rappelons qu'en juillet dernier, après trois ans et demi de pourparlers, l'Arménie et l'Union Européenne avaient finalisé les négociations sur l'Accord d'association y compris l'Accord de libre échange approfondi et complet (ALEAC) que l'Arménie souhaitait parapher lors du Sommet du Partenariat oriental à Vilnius les 28 et 29 novembre prochain. Cet accord aurait constitué un premier pas vers une intégration future au bloc européen.

L'annonce inattendue du Président Sargsyan a soulevé de nombreuses interrogations notamment parmi les représentants de l'UE, qui ont considéré que cette décision était incompatible avec les Accords de libre échange avec l'UE et ont dénoncé les pressions exercées, selon eux, par la Russie. Selon certains analystes, ces pressions se sont manifestées entre autres par l'augmentation du prix du gaz livré à l'Arménie et l'annonce d'un énorme contrat de vente d'armes par Moscou à l'Azerbaïdjan. La décision de rejoindre l'Union douanière a suscité un vif débat également dans le pays. Quelques partis d'opposition et organisations civiques ont critiqué la décision prise par les autorités sans consulter l'Assemblée nationale, alors qu'elles avaient affirmé jusqu'à la dernière minute que l'Arménie choisirait l'Accord d'association avec l'UE. Certains ont exprimé la crainte que de nombreux programmes visant la mise en œuvre de réformes et le renforcement des liens avec l'UE soient menacés. >>>

Avec les compliments de
TAVITIAN
Atelier de sertissage

TAVITIAN S.A. - 18, ch. des Aulx - 1228 Plan-Les-Ouates - Téléphone 022 346 93 02 - Fax 022 346 93 04
tavitian@bluewin.ch

L'Arménie rejoint l'Union douanière Interview avec Mme Satenik Abgaryan

»»» En s'adressant à l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe (APCE) à Strasbourg le 2 octobre, le Président Serzh Sargsyan a confirmé la détermination de l'Arménie à poursuivre le partenariat avec les instances européennes. «*Nos collègues européens nous disent qu'il y a une contradiction entre cet Accord de libre-échange et l'Union douanière, donc nous ne signerons que l'Accord d'association*» a-t-il déclaré. Le président arménien a rappelé que l'Arménie entretenait des relations stratégiques avec la Russie et qu'elle ne cherchait pas à forger des liens plus étroits avec l'UE «*au détriment des relations avec son allié stratégique*».

Afin de mieux comprendre la position des autorités arméniennes, les enjeux de cette décision et les effets qu'elle entraînera pour les Républiques d'Arménie et d'Artsakh, *Artzakank* a rencontré Mme Satenik Abgaryan, Ministre plénipotentiaire auprès de l'ambassade d'Arménie à Genève. Nous l'a remercions d'avoir accepté de répondre à nos questions.

M. S.

Mme Abgaryan, pouvez-vous expliquer à nos lecteurs ce qu'est l'Union douanière, ses buts et les avantages qu'elle procure à ses Etats membres?

L'Union douanière crée un territoire douanier unique entre la Russie, la Biélorussie et le Kazakhstan. Le but et l'objectif principal de l'Union douanière est de créer un espace économique commun qui prévoit la libre circulation des biens, services, capitaux et personnes ainsi offrant de nouvelles possibilités aux investisseurs des Etats membres. Les avantages de l'Union sont la suppression des taxes et des restrictions économiques ainsi que des contrôles douaniers et sanitaires et l'établissement des tarifs douaniers uniques, des procédures douanières standardisées.

En sus du facteur sécuritaire qui, selon les experts, aurait joué un rôle crucial dans la détermination des autorités arméniennes en faveur de l'Union douanière, quels sont les avantages politiques et économiques que l'Arménie en tirera?

En prononçant la décision de rejoindre l'Union douanière, le président Serzh Sargsyan a souligné que cette décision tenait compte des intérêts nationaux de l'Arménie. La Russie est un partenaire stratégique de l'Arménie, les deux pays font partie du système de sécurité militaire dans le cadre du Traité de sécurité collective. La Russie est le premier partenaire économique de l'Arménie. L'Union douanière est une forme d'intégration économique et commerciale pour l'Arménie, ce qui est très important pour le développement de l'économie du pays qui a des frontières fermées avec deux de ses voisins. L'unification des formalités administratives facilitera la création de nouvelles entreprises et ouvrira aux investisseurs étrangers plusieurs secteurs de services tels que la construction, le transport, la publicité, la médecine et beaucoup d'autres. L'entrée

dans l'Union douanière est une opportunité pour un «*petit pays*» comme l'Arménie de devenir un pays producteur et d'attirer des investisseurs étrangers.

Quel sera l'impact de cette adhésion sur le statut de la République d'Artsakh? Concrètement, fera-t-elle partie de l'espace douanier commun?

Il faut tenir compte du fait que sur le plan pratique, l'Arménie et l'Artsakh forment un espace économique commun, ayant des douanes communes, bénéficiant de la libre circulation et qu'il est impossible d'envisager la création de frontières entre les deux. Par conséquent, toute démarche visant à améliorer la situation économique de l'Arménie s'appliquera automatiquement à l'Artsakh également. Mais formellement l'Artsakh ne peut pas faire partie de l'espace douanier commun tant qu'il ne sera pas reconnu comme un Etat indépendant.

Compte tenu des réactions défavorables des dirigeants européens par rapport à la décision de l'Arménie de rejoindre l'Union douanière, comment l'Arménie envisage-t-elle de poursuivre son partenariat avec les instances européennes et de mener en même temps une politique étrangère équilibrée entre la Russie et l'UE?

L'Arménie a toujours poursuivi une politique équilibrée. Elle laisse clairement entendre, chaque fois que l'occasion se présente, que l'avenir du pays est étroitement lié à l'avenir de l'Europe, tout en soulignant que la Russie est son partenaire stratégique. La décision d'adhérer à l'Union douanière n'était pas un choix entre l'Europe et la Russie. Le Président de l'Arménie et le Ministre des Affaires étrangères, M. Nalbandyan, ont toujours réaffirmé que l'Arménie avait la volonté de développer des relations étroites avec l'Union européenne dans toutes les formes possibles et par tous les moyens possibles, sur la base des progrès et des réalisations enregistrés. L'Arménie, soutenue par l'Union européenne, a réalisé des réformes majeures et elle est déterminée à poursuivre le processus des réformes entreprises, visant à promouvoir la démocratie, les droits de l'homme et à renforcer l'état de droit, la bonne gouvernance, le système judiciaire, la lutte contre la corruption, mais en tenant compte de sa participation à d'autres processus d'intégration.

La jeunesse en Arménie: Défis et attentes

par Zariné Papikian

Née à Gumri, Zariné Papikian est diplômée en Communication et Administration des Activités Culturelles et Touristiques de l'Université Française en Arménie et de l'Université Toulouse 1 Capitole et a rédigé en cours d'année un mémoire sur la communauté arménienne de Suisse. Après avoir participé aux activités de KASA depuis 2002 comme étudiante, elle a été engagée par cette Fondation dès 2006. Elle y travaille actuellement en particulier dans les domaines de la Francophonie et de la Communication. Elle publie son premier article dans le présent numéro dans le cadre d'une collaboration régulière avec Artzakank. Nous nous réjouissons d'accueillir Zariné dans les pages de notre journal et espérons qu'à travers ses articles nos lecteurs sentiront mieux le pouls de l'Arménie et de ses habitants. Artzakank remercie chaleureusement Mme Monique Bondolfi grâce à qui cette collaboration a été rendue possible.

La jeunesse de chaque pays œuvre pour son avenir. Quelle est la réalité de la jeunesse d'Arménie aujourd'hui?

Une jeunesse qui a hérité des séquelles de la période soviétique, qui affronte les actuels défis socio-économiques et politiques de l'Etat arménien, mais qui est en même temps consciente de son énorme responsabilité, compte tenu de son histoire millénaire et face à ses frères et sœurs dispersés partout dans le monde.

Les jeunes arméniens d'aujourd'hui ne se rappellent que peu ou pas de l'époque soviétique, mais ils sont éduqués par des parents nés durant cette période, peu enclins à encourager de réels changements. Or, les jeunes qui de nos jours participent de plus en plus à des échanges interculturels ont commencé à prendre conscience de la possibilité d'être différents, d'avoir des idées personnelles et, surtout, d'oser les exprimer. Cela n'a pas été sans provoquer de vifs conflits intergénérationnels, les parents tendant à continuer de vouloir intervenir dans la vie personnelle et professionnelle de leurs "enfants" qui ont souvent 30 ans et plus.

Dans un pays avec 99,4% de taux d'alphabétisation, l'importance accordée à une bonne formation et à l'excellence académique est primordiale. Néanmoins, le taux de chômage des jeunes reste relativement élevé. Ce fait est lié non seulement à la situation socio-économique difficile du pays, mais aussi à l'inadéquation entre le système éducatif, encore très formel - même si l'enseignement supérieur de l'Arménie

connaît actuellement un certain nombre de réformes positives - et les besoins pratiques du marché du travail. Selon les dernières études réalisées par le Ministère de la Jeunesse et des Sports de la RA en collaboration avec le Projet de Développement de l'ONU en Arménie (2012), les jeunes classent leurs difficultés majeures de la manière suivante: chômage - 81,5%, salaires bas - 47,4%, problème de logement - 35,8%. Les problèmes mentionnés provoquent une conséquence grave: la migration. 41,8% des jeunes questionnés ont exprimé leur désir de quitter le pays pendant les trois prochaines années, dont 56,5% pensent pouvoir trouver du travail à l'étranger.

19 septembre 2013 : Journée de la société civile à Erevan
(photo Kariné Stépanian)

Ceci dit, en dépit de ce contexte assez sombre, il convient de souligner un aspect beaucoup plus positif. Les mêmes études montrent que 50,7% des jeunes croient que leur vie continuera à s'améliorer dans les 5 prochaines années et 31,4% s'attendent à un léger progrès. De plus en plus de jeunes s'investissent non seulement pour réussir leurs études mais aussi pour construire leur pays en se battant avec courage et ténacité en faveur de différentes causes (protection des droits de l'homme, de l'environnement, etc.). Il est aussi intéressant de constater que les jeunes commencent à participer à des programmes éducatifs recourant à des méthodes non-formelles, qui les aident à développer leur esprit critique et les outils d'analyse dont ils ont besoin, non seulement pour obtenir un travail mais aussi pour pouvoir être partie prenante dans le développement de leur pays.

C'est un tel but pédagogique que poursuit par exemple le projet «Jeunes Citoyens d'Arménie» réalisé depuis quelques années par la Fondation >>>

DJEVA

INDUSTRIE DE PIERRES SCIENTIFIQUES
HRAND DJEVAHIRDJIAN S.A.
CH - 1870 MONTHÉY
VALAIS-SUISSE

IP Inter Protection
Technology

ULC SYSTEM™

Nettoyage mécanique et protection
interne des conduites contre la
corrosion ultérieure

Rouben OHANESSIAN Directeur
www.interprotection.ch

Rosille

Sablé

Proccid

Tél. 021 731 17 21
info@interprotection.ch

La Suisse et la Turquie décident d'un partenariat stratégique entre les deux pays

Le conseiller fédéral Didier Burkhalter a rencontré, le 10 octobre à la résidence du Lohn à Kehrsatz, le ministre turc des affaires étrangères, Ahmet Davutoğlu. La Suisse va renforcer et consolider les relations déjà intenses entre les deux pays afin de faire de la Turquie, qui est une puissance émergente membre du G20, un partenaire stratégique.

Lors de leur rencontre, MM. Burkhalter et Davutoğlu ont discuté des différents domaines de coopération que Berne et Ankara souhaitent développer en priorité. Ces domaines de coopération sont les suivants:

Les grands événements à venir qui intéressent les deux pays: une étroite collaboration est envisagée pour le Sommet humanitaire mondial de 2016 qui se tiendra à Istanbul et pour la préparation duquel le chef du Département fédéral des affaires étrangères (DFAE) a offert l'expertise de la Suisse dans ce domaine. Un autre domaine de coopération pourrait être l'Exposition universelle de 2020 pour laquelle la ville turque d'Izmir est candidate.

Les présidences importantes des deux pays pourront également faire l'objet de synergies et de collaboration puisque la Suisse présidera en 2014 l'OSCE et la Turquie le G20 en 2015. Les priorités de la présidence suisse de l'OSCE ont ainsi été un des thèmes centraux des discussions entre les deux ministres des affaires étrangères. La Turquie, Etat participant de l'OSCE engagé, partage pour l'essentiel les priorités que la Suisse s'est fixées pour sa future présidence, telle que la lutte contre le terrorisme ou la modernisation du Document de Vienne. Dans les domaines d'intérêt commun, la présidence suisse souhaite rechercher et exploiter les synergies avec la Turquie.

Les autres dossiers d'intérêts communs comme la lutte contre le terrorisme, l'abolition de la peine de mort, le travail au sein du Conseil des droits de l'homme, la protection des biens culturels et les relations économiques. La Turquie est un partenaire important pour la Suisse. En 2012, les échanges commerciaux se sont montés à quelque 3 milliards de francs.

La discussion a également porté sur les grands thèmes de politique internationale comme la réunion sur la question nucléaire iranienne qui s'est tenue les 15 et 16 octobre à Genève ou le conflit en Syrie et la question des réfugiés dont plus de 450 000 ont trouvé refuge en Turquie. Les attentes des deux pays dans la perspective d'une réunion à Genève sur la crise syrienne ont également fait l'objet d'un échange de vues.

Le ministre turc des affaires étrangères a été également reçu par le président de la Confédération Ueli Maurer.

Les relations entre la Suisse et la République de Turquie sont étroites et diversifiées. Elles se caracté-

La jeunesse en Arménie: Défis et attentes

>>> humanitaire suisse KASA (www.kasa.am). Il regroupe plus de 10 clubs de jeunes, de discussion et de partage (clubs de langues, droits de l'Homme, art, psyclub, cinéclub, interculturel) et implique plus de 100 jeunes par semaine à Erevan et à Gumri. Il propose des thématiques mensuelles communes sur différents aspects de la vie sociale (démocratie, violence, médias de masse, etc.), des journées d'action pour un grand public, des activités de jumelage dans les régions d'Arménie et beaucoup d'autres outils favorisant l'esprit d'initiative. Les premières évaluations du projet ont mis en lumière une participation active des membres des clubs aux différents événements et manifestations socio-économiques de leurs deux villes, ainsi que le développement de fortes compétences de réflexion et de travail d'équipe dont ils ont absolument besoin pour se réaliser aussi économiquement.

Le mur d'indifférence se brise... et progressivement prend forme en Arménie un noyau de jeunes, vivant et conscient de son importance dans la construction d'une société démocratique et solidaire.

*Zariné Papikian
12 octobre 2013, Erevan*

risent notamment par un dialogue politique régulier à haut niveau ainsi que par d'importantes relations économiques et commerciales.

Rappelons que le volume des échanges commerciaux entre les deux pays s'est élevé en 2012 à quelque 3 milliards de francs. Le volume des investissements suisses en Turquie représente lui 2,8 milliards de francs et s'est accompagné de la création de plus de 20 000 emplois. La Suisse figure ainsi au 14e rang des investisseurs internationaux en Turquie. Dans le contexte du septième programme-cadre de l'UE pour des actions de recherche, auquel la Suisse et la Turquie sont toutes deux associées, 181 équipes suisses coopèrent déjà avec des partenaires turcs dans 124 projets (principalement dans les domaines de la nutrition, de la biotechnologie, de l'environnement et des TIC). Le Fonds national suisse joue également un rôle à cet égard par le biais de plusieurs outils de financement. Chaque année, deux bourses d'excellence sont en outre accordées réciproquement à des étudiants de niveau avancé.

La Suisse soutient le Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés (UNHCR), qui s'attache, aux côtés des autorités turques, à venir en aide aux réfugiés syriens. La Confédération a en outre fourni une aide financière d'urgence à la suite du tremblement de terre survenu le 23 octobre 2011 à Van.

Fin 2006, la DDC a mené à son terme le programme qu'elle avait élaboré pour la Turquie et qui visait à apporter un soutien à différentes ONG pour lutter contre la pauvreté, tout en renforçant la société civile et les droits des femmes.

Source : DFAE

Հայոց կոտորածի միջոցով ձեռք բերուած 5 միլիոնի ճակատագիրը

Չէյնեփ Թոգտուման

Թուրքիայի ոչ մահմետական ժողովուրդների ճակատագիրը փոխած 1915 թ. կոտորածը (մասնաւորապէս՝ 16 ամսուայ կարճ ժամանակահատուածում հայկական բնակչութեան կէսից աւելին ոչնչացուեց երիտթուրքական կուսակցութեան կենտրոնական կոմիտէի 12 հոգանոց յատուկ խմբի կողմից), մարդկութեան դէմ մեծ ոճիր լինելուց բացի, գոյքի եւ բանկային հաշիւների իւրացման, տնտեսական եւ պատմամշակութային ցեղասպանութեան սեւ դրոշմն իր վրայ կրող մի հետք է:

1915 թ. Յունիսի 10-ին կայացած մեծիսի նիստում, երբ գլխաւոր խորհրդի նստաշրջանն աւարտուած էր, գոյքային հարցերով զբաղուող խորհրդարանական յանձնաժողովի կողմից ընդունուեց բռնագրաւման եւ հանրայնացման մասին ժամանակաւոր օրէնքը:

Աքսորուած հայերին պատկանող գոյքն ու դրամատնային հաշիւները ճանաչուեցին «լքեալ» եւ պետութեանն իրաւունք շնորհուեց դրանք իրենց ձեռքն առնելու: Պետութեան շահերից բխող այս անօրինականութիւնը թուրքական մեծիսում միայն եզակի անձանց կողմից արժանացաւ քննադատութեան: Մինչեւ 1918 թ. բազմաթիւ անգամներ ընդդիմախօսութեամբ հանդէս եկած պատգամաւոր Ահմետ Ռըզան այդ մասին ասել էր. «Այդ գոյքը լքեալ գոյք համարելը անօրինական է, քանի որ գոյքի տէրերը իրենց ցանկութեամբ չեն լքել այն, նրանք բռնի ուժով իրենց տեղերից հեռացուել են: Կառավարութիւնն այժմ նրանց գոյքը վաճառում է իր պաշտօնեաներին: Սա սահմանադրութեան 21-րդ յօդուածի ուղղակի խախտում է: Սա դաժան ողբերգութիւն է: Ինձ թելիցս բռնիր ու գիւղիս սահմաններից դուրս նետիր, յետոյ էլ գոյքս ու ապրանքս վաճառիր: Սա անթոյլատրելի է»:

Օսմանեան կառավարութիւնը 1915 թ. Յունիս ամսին միայն 5 միլիոն թուրքական լիրային համարժեք գումար էր ներդրել պետական պարտատոմսերի մէջ: Աւելի ուշ այս ներդրումներն աւպահովութեան համար ուղարկուեցին Պերլին ու Վիեննա եւ պահպանութեան յանձնուեցին՝ ոսկու տեսքով:

Օսմանեան այս գումարները ներդրուեցին եւրոպական դրամատներ՝ պատերազմից յետոյ օգտագործելու նկատառումներով: Իր հերթին Գերմանիան, առիթն օգտագործելով, այս գումարները հաշուեց օսմանեան պետական պարտքի փոխարէն, քանի որ գերմանական տարրեր կազմակերպութիւնների եւ դրամատների կողմից 1915 թ. առաջին երեք ամսում հայերին (որոնք հետագայում սպանուեցին կամ գաղթեցին, ՍՀ) տրուած վարկերի պատճառով գերմանացիների կրած վնասները յայտարարուեցին 5 միլ-

իոն թուրքական լիրայի չափով եւ, հետեւաբար, այս գումարն այլեւս Թուրքիային չվերադարձուեց:

Թուրքիայի կողմից պահպանութեան համար Պերլին ուղարկուած 5 միլիոն լիրայի մի մասը ձեռք էր բերուել հայ կանանց եւ երեխաներին ստրկութեան վաճառելով:

1915 թ. ցեղասպանութեան ժամանակ հայ կանանց եւ երեխաներին վաճառելու համար բացուած ստրուկների շուկաների վայրերում թուրք զինուորների համար կազմակերպուած էին հասարակաց տներ: Նմանատիպ օրինակներից կարող ենք յիշատակել Մարտինի զինուորական հրամանատարութեան առջեւ բացուած ստրուկների շուկան:

Փախցուած եւ ստրկացուած հայ կանանց մահմետական հարեմներում պահելը, հայկական ծիկի «առգրաւումը», տղամարդկանց որպէս ձրի աշխատուժ օգտագործելուց յետոյ սպաննելն ու նրանց կանանց ու երեխաներին որպէս սեռական ստրուկ աշխատեցնելը, այսպիսով հայ ժողովրդին բազմաւալու հնարաւորութիւնից զրկելը Ցեղասպանութեան մեքանիզմում կարեւոր հենքերից մէկն է: Սեռական ստրկութիւնը Ցեղասպանութեան եւ դրան յաջորդող շրջանում մեծ տարածում է ունեցել: Սեռական ստրկութիւնը նաեւ օգտագործուել է կազմակերպիչների կողմից որպէս հարստացման մեքանիզմ, սակայն, դրանից զատ, այն օգտագործուել է նաեւ որպէս նուաստացման միջոց:

Թուրքիայի եւ իր դաշնակիցների մարդասպան քաղաքականութեան արդիւնքում հայերը կորցրեցին ոչ միայն իրենց հայրենիքն ու կեանքը, այլեւ՝ տնտեսական միջոցները: Եռեակ դաշինքի պարտութիւնից յետոյ էլ դաշնակիցները գողացուած հայկական գոյքը միասին են իւրացրել: Այս ընթացքում նոր կազմաւորուած Թուրքիայի Հանրապետութիւնը կառավարութեան 1925 թ. Դեկտեմբերի 26-ի յայտարարութեամբ շարունակեց երիտթուրքերի կառավարման շրջանում ոչնչացուած «տարրերի» գոյքի առգրաւումը:

5 միլիոն լիրայի ճակատագիրը քննարկուեց 1925 թ. Սեպտեմբերի վերջին՝ Լոզանի պայմանագրի կնքման ժամանակ:

➤➤➤

ARTICLES DE FETES

Costumes & accessoires de déguisement
Guirlandes, ballons & cotillons
Farces & attrapes
Drapeaux

depuis 1928

13, Rue de la Rôtisserie - 1204 Genève
022 311 87 08 - www.lagaite.ch

La Gaîté

**Հայոց կոտորածի միջոցով
ձեռք բերուած
5 միլիոնի ճակատագիրը**

>>> 1944 թ. հոկտեմբերի 10-ին գերմանացիներից անգլիացիների ձեռքն անցած 5 միլիոն լիբանոսի հարցի վերաբերեալ Սթենլի Պոլտոլիսին նամակ էր յղել Մերի Թերզեանը:

Բրիտանական կառավարության հետ մեկտեղ ինչ-որ անտեսանելի ուժեր խափանում են Պոլտոլիսի 1924 թ. յուշագրի պատճենը ցոյց տալու գործընթացը: Մերի Թերզեանի նախաձեռնությունն այսպիսով անարդիւնք է մնում:

Տեղասպանության վերաբերեալ ֆինանսական պարտաւորումները մասին նամակի հարցը երկրորդ անգամ բարձրացուեց այն ժամանակ, երբ եւս մէկ նամակ ուղղուեց Ուաշինկթոնում Բրիտանիայի դեսպան յորտ Հայիֆաբսին՝ «Թուրքիայից գերմանական «Տոշէ» դրամատուն, իսկ հետագայում Լոնտոն ուղարկուած եւ հայերին պատկանող 5 միլիոն թուրքական լիբանոս ի՞նչ եղաւ» հարցի պատասխանը անօգուտ փնտռելով:

Այստեղ թուրքերի կողմից հայերից գողացուած, Գերմանիայում պահպանուած ու հետագայում Լոնտոն ուղղուած 5 միլիոն լիբանոսի չափով ոսկու հարցում ոչ միայն Թուրքիայի եւ Գերմանիայի, այլ նաեւ Բրիտանիայի մեղքի բաժինը կայ: Բրիտանացի պետական պաշտօնեաները, բրիտանական ապահովագրական ընկերութիւնները պատերազմից առաջ հայերի հանդէպ ստանձնած ֆինանսական պարտականութիւնների ի կատար ածումը կանխել են: Որպէս ամենայայտնի օրինակ կարող ենք նշել գոյքի եւ կենսքի ապահովագրութեամբ զբաղուող բրիտանական *Ինչուրընս Բոմբենի* ապահովագրական ընկերութիւնը: Հայերի հետ կնքուած պայմանագրերի համաձայն, հետագայում համապատասխան փոխհատուցումներ, վճարումներ չկատարելու հարիւրաւոր, նոյնիսկ հազարաւոր դէպքեր կան:

Անմեղ ժողովրդի արհնուով ձեռք բերուած գումարը ոչ ոքի օգուտ չի կարող բերել: Ի հարկէ այս գումարները մինչեւ չվերադարձուեն հայ ժողովրդի՝ այժմ ապրող թոռներին, վաղ թէ ուշ «այրելու» են իրենց: Ինչպէս մարդկութեան դէմ յանցագործութիւնները չեն ճանաչում որեւէ ժամկետային սահմաններ, այնպէս էլ այդ յանցագործութիւնների հետ կապուած պահանջները, այդ թւում՝ տնտեսական, չունեն ժամանակային սահմանափակումներ:

Սա հակասում է դրամատիրական տնտեսութեան գաղափարախօսութեան եւս: Կարծում եմ, որ այսօր Եւրոպայում, Ամերիկայում եւ Աւստրալիայում ապրող հայկական սփիւռքի ներկայացուցիչներն իրենց ապրած երկրների խորհրդարաններում կարող են բարձրացնել այս 5 միլիոն թուրքական լիբանոսի ճակատագրի խնդիրը: Յոյսս այն է, որ հայ ժողովրդի դէմ գործուած յանցանքը նախ՝ միջազգային հարթակում, ապա եւ՝ Թուրքիայի Հանրապետութեան օրէնսդիր մարմինների կողմից պետք է դատապարտուի: Թուրքիայում ֆինանսատնտեսական պատասխանատուութեան հարցը պետք է բարձրաձայնուի:

Akunq.net

(Թուրքերէնից թարգմանեց Սոֆիա Յակոբեանը)

**ՀՀ Նախագահը ազգային
բարերարը պարգեւատրեց
«Ս. Մեսրոպ Մաշտոց»
շքանշանով**

ՀՀ Նախագահ Սերժ Սարգսեան Հոկտեմբեր 15-ին հիւրընկալեց Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը եւ զուգեցեակաբար բարերարներ տէր եւ տիկին Տիգրան եւ Յելենա Իզմիրլեանները: Այս մասին կը տեղեկացնէ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի հասարակայնութեան եւ տեղեկատուութեան հետ կապերու վարչութիւնը:

Հանրապետութեան Նախագահը բարձր գնահատեց Հայաստանի եւ Արցախի մէջ տարիներէ ի վեր Իզմիրլեան հիմնադրամին կողմէ տարբեր ոլորտներու մէջ իրականացուած բազմաթիւ բարեգործական ծրագիրները, որոնց շարքը այսօր կը համալրուի եւս մէկ կարեւոր նախաձեռնութեամբ՝ Երեւանի մէջ Հայ եկեղեցւոյ հովանիին տակ գործող Իզմիրլեան բժշկական հաստատութեան վերաբացումով:

Նախագահ Սերժ Սարգսեան ազգային բարերար Տիգրան Իզմիրլեանը պարգեւատրեց ՀՀ պետական բարձր պարգեւներէն մէկով՝ Սուրբ Մեսրոպ Մաշտոցի շքանշանով՝ Հայրենիք-Ափիւռք կապերու ամրապնդման, ինչպէս նաեւ երկարամեայ ազգանուէր գործունեութեան համար: Պարգեւատրման արարողութեան ներկայ գտնուեցան նաեւ Իզմիրլեան ընտանիքին անդամները:

Բարերար Տիգրան Իզմիրլեան շնորհակալութիւն յայտնեց Նախագահին՝ Հայրենիքի բարձր պարգեւին արժանացնելու եւ գնահատանքի խօսքերուն համար՝ ընդգծելով, որ իր նուիրեալ ծնողներուն շնորհիւ է, որ ինք եւ իր ընտանիքը հայրենասնուէր գործունեութիւն կը ծաւալեն, որուն համար անսահման հպարտ են: «Հայաստանը մեր սրտերուն մէջ է եւ մշտապէս ալ պիտի ըլլայ», - Իզմիրլեան ընտանիքի անունէն վստահեցուց ազգային բարերարը, որ աշխարհասփիւռ հայութեան միաւորելու եւ հայրենասնուէր ձեռնարկումներու մղելու գործին մէջ մեծապէս կարեւորեց նաեւ Հայ եկեղեցւոյ դերը:

«Եռագոյն»

**ԼՂՀ Նախագահը հանդիպել է
բարերար Վահէ Գաբրաշի հետ**

Արցախի Հանրապետութեան Նախագահ Բակո Սահակեանը հոկտեմբերի 5-ին ընդունել է սփիւռքահայ բարերար Վահէ Գաբրաշին եւ նրան ուղեկցող անձանց ու քննարկել Արցախում մի շարք ծրագրերի իրականացման հետ կապուած հարցեր: Յատուկ ուշադրութիւն է դարձուել ենթակառուցումներին եւ արտադրական ոլորտներին:

Նախագահ Սահակեանը կարեւորել է Արցախի զարգացման գործում Սփիւռքի ներուժի օգտագործումը՝ այն համարելով պահանջուած թէ բարձրակարգ, թէ ներհայկական կապերի ամրապնդման տեսանկիւնից:

«Ազատ Արցախ»

Réflexions à la veille du centenaire du génocide

Entretien avec le prof. Ashot Melkonyan

Nous présentons la suite de l'interview avec le Professeur Ashot Melkonyan, directeur de l'Institut d'Histoire de l'Académie Nationale des Sciences d'Arménie (ANSA) dont la première partie a paru dans notre numéro 188 septembre/octobre 2013.

A la veille du centenaire du génocide arménien de 1915, quelle est votre appréciation du combat mené à ce jour par le peuple arménien dans sa quête de justice ?

En 1965, les Arméniens ont envahi les rues d'Erevan pour protester contre l'oubli et revendiquer nos terres. Toutes les manifestations qui ont eu lieu à Erevan le 24 avril 1965 avaient un seul mot d'ordre: «nos terres, nos terres». Presque 50 ans après, nous parlons encore de reconnaissance. Pourquoi ce revirement de situation? Parce que les Turcs ont adopté une politique très rusée basée sur le négationnisme et nous avons concentré tous nos moyens et efforts, tant en Arménie que dans la diaspora, sur la lutte pour la reconnaissance du génocide. Ainsi, nous avons mené ce combat pendant 50 ans non pas pour la patrie dont nous avons été privés à cause du génocide mais contre le négationnisme turc. Nous nous sommes enthousiasmés chaque fois que le président d'un pays prononçait le mot génocide et avons dénoncé celui qui, une fois devenu président, ne tenait pas ses promesses de le reconnaître. Finalement, au milieu des années 2000, nos autorités ont compris que ce n'était pas une question de reconnaissance et que la poursuite de notre lutte sur cette voie ne nous mènerait nulle part. Nous avons perdu une patrie, des biens matériels, des églises et des moyens financiers considérables. Comment nous seront-ils restitués? Il existe le précédent de Nuremberg et l'Allemagne, à commencer par Konrad Adenauer et jusqu'à Angela Merkel, a payé et continue de payer des milliards en réparation à l'Etat d'Israël. Quant à nous, nous attendons toujours que la Turquie fasse son mea culpa et reconnaisse qu'un génocide a bel et bien eu lieu. Si nous pensons que le but de notre combat est d'entendre des excuses de la bouche de M. Erdogan, nous nous trompons. Notre peuple n'a pas besoin de ces mots mais de se faire restituer ce qui lui a été enlevé. Dernièrement, lors de la deuxième conférence internationale des juristes Arméniens qui a eu lieu à Erevan sous l'égide du ministère de la Diaspora (*ndlr*: 5-6 juillet 2013), le procureur général de la République ainsi que le défenseur des droits de l'homme, le Ministre de la Justice et le président de la Cour constitutionnelle se sont tous exprimés en faveur d'une justice restitutive et de la nécessité d'un passage du domaine historique au domaine juridico-politique, dans le but de saisir la Cour internationale de justice. Si nous ne le faisons pas, les Turcs le feraient très probablement. En effet, les Turcs ont menacé de nous poursuivre devant ladite Cour pour diffamation et atteinte à leur bonne réputation pendant toutes ces années.

La Commission d'Etat chargée de la coordination des manifestations consacrées au 100ème anniversaire du génocide poursuit ses travaux sous l'égide du Président de la République. J'aurais souhaité que plus de spécialistes en fassent partie mais malheureusement, il n'y a personne de notre Institut, ni de l'Université d'Etat d'Erevan. Si nous allons commémorer ce centenaire par des manifestations habituelles comme tous les ans, il vaudrait mieux de ne pas le faire. Nous devons nous

présenter à ce centenaire bien armés d'une stratégie étatique.

Quel serait l'incidence des protocoles signés entre l'Arménie et la Turquie en 2009, sur les efforts de la partie arménienne à la veille du centenaire concernant l'élimination des conséquences du génocide?

J'ai toujours eu une position catégorique à ce sujet et continue d'insister que la diplomatie du football a été un désastre. Les protocoles contiennent des points inadmissibles: Les parties reconnaissent mutuellement la frontière qui existe entre les deux pays, ce qui signifie que l'Arménie renonce officiellement à l'Arménie occidentale. Les parties reconnaissent l'intégrité territoriale des pays tiers, ce qui comprend notamment l'Azerbaïdjan par rapport à l'Artsakh; l'Arménie accepte de débattre au niveau des sous-commissions des problèmes historiques existant entre les deux pays. Enfin, chaque partie s'engage à lutter contre les organisations qui poursuivent des activités hostiles contre l'autre partie. Autrement dit, si un historien arménien déclare que Van et Erzurum sont des territoires arméniens, les autorités pourraient considérer sa déclaration comme un acte hostile et le sanctionner en vertu des protocoles. Si ces protocoles avaient été ratifiés, nous aurions rencontré tous ces problèmes. La partie arménienne les a gelés mais ne les a pas retirés de son agenda. Pour cela, nous devons remercier les Loups Gris en Turquie ainsi que les autorités d'Azerbaïdjan et leur politique ultranationaliste. J'ai fait appel au président de la République à plusieurs reprises lors des rencontres, et en sa présence, de nous retirer de ce processus. En effet, si nous avons gelé les protocoles en déclarant que nous y reviendrons lorsque la Turquie les aura ratifiés, cela implique que le jour où la Turquie convaincra l'Azerbaïdjan de rester à l'écart, car ces protocoles lui seront bénéfiques et les ratifiera, nous devons aussi les ratifier comme nous l'avons promis. Je me demande alors, le Parlement arménien est-il une annexe du Parlement turc? N'a-t-il pas sa propre politique? C'est pourquoi, en tant qu'Arménien, je lutterai dans la mesure de mes possibilités, pour que notre Parlement ne ratifie jamais ces protocoles. Je peux qualifier le résultat obtenu par la diplomatie du football de la manière suivante: le match est terminé et nous avons été battus tant à Erevan qu'en Turquie ainsi que sur le plan diplomatique. L'arbitre a sifflé et le temps est épuisé. Nous sommes à un point de pénalité et le jeu est suspendu. Mais lorsqu'il reprendra, le point de pénalité se traduira par un but. Dans ces conditions, nous devons renoncer à la diplomatie de football. Si les protocoles sont ratifiés nous nous retrouverons dans une situation désastreuse.

A votre avis quelle devrait être la ligne de conduite des Arméniens, en Arménie et dans la diaspora, à la veille du 100ème anniversaire du génocide de 1915?

Il est important pour nous d'avoir une stratégie d'Etat pan-arménienne. Nous devons réunir tous les juristes, historiens et politologues arméniens du monde pour mettre en place cette stratégie. Dans un de ses articles, Alfred-Maurice de Zayas* soutient que sur la base des conditions actuelles de droit international, si les Arméniens saisissent la Cour International de Justice de La Haye, leurs chances de réussite seraient >>>

Vient de paraître

«The Times of the Armenian Genocide: Reports in the British Press, 1914-1923 »*
par **Katia Minas Peltekian**

Ce livre en deux volumes est une compilation de plus de mille articles tirés des journaux britanniques entre 1914 et 1923. A travers des articles, rapports, éditoriaux, correspondances, lettres à l'éditeur, annonces et délibérations du Parlement britannique, le lecteur découvrira la portée de l'intérêt britannique officiel et non-officiel de l'époque envers le peuple arménien et les massacres qui avaient lieu dans les provinces arméniennes et la Cilicie.

Ces articles ne racontent pas seulement l'histoire du génocide des Arméniens mais également les détails des négociations de paix à Sèvres et à Lausanne, et la manière dont la Question arménienne fut balayée sous le tapis lorsque l'Occident considéra ses intérêts plus importants que les droits fondamentaux d'un peuple persécuté.

Katia Peltekian est une chercheuse indépendante, qui compile des articles de presse. Diplômée en littérature anglaise et éducation de l'Université américaine de Beyrouth (AUB, Liban) et de l'Université Dalhousie (Canada) elle a enseigné l'anglais à l'AUB (1988-1995) et à l'Université Haigazian (2005-2012).

En 2000, elle a publié son premier livre : *Heralding of the Armenian Genocide: Reports in 'The Halifax Herald' (1894-1922)*, un recueil d'articles parus dans un journal canadien sur les massacres et les déportations de la population arménienne. Actuellement, elle prépare un nouveau livre, une compilation d'articles sur les Arméniens, publiés dans la presse britannique entre 1875 et 1913.

Source : Armradio

(* Le livre peut être commandé directement par courriel: kpeltekian@gmail.com

Le journaliste arménien Cevat Sinet s'est réfugié en Belgique

Un journaliste arménien, Cevat Sinet, soumis à plusieurs pressions et menaces en Turquie, vient de demander le statut de réfugié politique en Belgique avec son épouse et leur bébé nouveau-né.

Sinet a fait l'objet des procès en Turquie en raison de ses révélations concernant l'assassinat d'un soldat d'origine arménienne, Sevag Balıkcı, dans une unité militaire le 24 avril 2011, l'anniversaire du génocide arménien de 1915.

Le meurtrier présumé Kivanç Agaoglu et ses avocats, İbrahim Gök et Hüseyin Karaboğa, ont déposé des plaintes contre Sinet quand il a demandé aux autorités comment les responsables de la mort de Balıkcı n'ont pas été condamnés malgré la présence des preuves indéniables.

Lorsque les pressions et menaces contre Sinet se sont intensifiées, ses amis et plusieurs défenseurs des droits de l'Homme ont lancé une campagne de signature intitulée "Le journaliste Cevat Sinet n'est pas seul!"

Réflexions à la veille du centenaire du génocide *Entretien avec le prof. Ashot Melkonyan*

»»» de 50%. L'ex-ministre des Affaires étrangères Vartan Oskanian m'avait dit une fois que les journalistes turcs lui demandaient incessamment si la question serait réglée au cas où le gouvernement turc reconnaissait le génocide. Bien sûr que non! C'est pourquoi je disais à M. Oskanyan qu'en tant que Ministre, il ne pouvait pas réclamer des terres. Par contre, il pouvait demander l'élimination des conséquences du génocide, chose qui n'a pas été faite à ce jour. Nous avons perdu les deux tiers de notre peuple. Si le génocide n'avait pas eu lieu, l'Arménie serait aujourd'hui un pays de 30-35 millions d'habitants. Notre existence en tant que nation est en danger car l'Arménie se vide de sa population à cause du blocus. Pourquoi le Traité de Sèvres avait-t-il prévu un accès à la mer noire pour l'Arménie? Parce que le peuple arménien risquait de disparaître. Aujourd'hui, l'existence des Arméniens occidentaux est menacée par l'assimilation dans la diaspora.

Quel rôle la diaspora peut-elle jouer dans ce combat?

La diaspora a été privée de sa patrie et de ce fait elle est la partie concernée par les conséquences du génocide. Aujourd'hui, aucun fonctionnaire de la République d'Arménie n'a le droit de déclarer que nous n'avons pas de revendications territoriales envers la Turquie. Cela n'entre pas dans ses compétences. Les Arméniens de la diaspora en leur qualité d'ayants-droit de la patrie qui leur a été enlevée doivent continuer la lutte pour la justice. La république turque est un Etat multiethnique, dont la partie Est est habitée par les Kurdes. Si le facteur ethnique s'ajoute aux problèmes d'ordre social qu'a connus le pays dernièrement, un éclatement de l'Etat pourrait se produire. La question est de savoir si nous, en tant que peuple et Etat, serions prêts à y faire face. A l'occasion du centenaire du génocide, il nous appartient de réunir toutes nos forces dans le but de nous réapproprier notre patrie. Sinon, sur le plan psychique, nous resterons un peuple de victimes, de survivants et de dépossédés tant que nous n'avons pas obtenu réparation. Il ne faut pas oublier que la victoire remportée contre l'Azerbaïdjan pendant la guerre du Karabagh (1991-94) a beaucoup changé notre manière de voir les choses. Elle a prouvé que rien n'est impossible et que nous sommes tout à fait capables de gagner. A l'instar des Juifs qui ont fini par réaliser après 2500 ans leur rêve «l'année prochaine à Jérusalem», nous devons faire revivre notre mot d'ordre «l'année prochaine à Van».

(Propos recueillis et traduits de l'arménien par Maral Simsar)

(* Historien, juriste et écrivain américain, Alfred-Maurice de Zayas est depuis 2012 expert indépendant des Nations Unies pour la promotion d'un ordre international démocratique et équitable. Il est expert, entre autres, du génocide des Arméniens.

Cevat Sinet a déjà fait l'objet d'autres discriminations en raison de son origine.

Source : info-turk.be

Սուրիահայերը Հայաստանի մեջ

Անի Եպիֆանյան

2011-ին ի վեր Սուրիոյ տագնապը հետզհետե սաստկացաւ: Այս երեք տարիներուն ընթացքին մեծ թիւով Սուրիացիներ ապաստան գտան դրացի երկիրներ (Լիբանան, Թուրքիա, Յորդանան, Իրաքի խաղաղ Իրաքի շրջանը) կամ գաղթեցին աշխարհի չորս ծագերը՝ միանալու իրենց ընտանիքի նախապէս գաղթած այլ անդամներուն, կամ պարզապէս կեանքը փրկելու համար որեւէ միջոցով փորձեցին հասնիլ որեւէ տեղ: Ուրիշներ բաւարարուեցան Սուրիոյ տարածքին համեմատաբար աւելի խաղաղ շրջաններ (ծովեզերքի նահանգները) տեղափոխուելով, սկսան նոր գործ մը, փայփայելով նոր յոյսեր: Իսկ շատեր մնացին իրենց տեղերը, իրաքանչիւր օր յուսալով թէ մի քանի օրէն ամէն բան վերջանալու է, հետեւաբար անխմաստ գտնելով տեղափոխութիւնն ու անսովոր չարչարանքը, արդէն իսկ վարժուած ըլլալով անապահովութեան եւ վտանգաւոր ու դժուար կեանքի պայմաններուն: Ոմանք ալ տնտեսապէս անկարող ըլլալու պատճառաւ, ստիպուած մնացին:

Այս վիճակին ենթարկուեցաւ նաեւ Սուրիահայ գաղութը, որ մինչեւ 2011 թուականը մօտաւորապէս 60 հազար կը հաշուէր: Այժմ արդէն անոնց 20 հազարը գաղթած է ի մասնաւորի՝ Լիբանան, Անտիոք, Երուսաղէմ կամ ԱՄՆ:

Բարեբախտաբար այսօր կը վայելենք Ազատ եւ Անկախ Հայաստանի գոյութիւնը: Ներկայիս այնտեղ ապաստան գտած են 10 հազար Սուրիահայեր: Հայաստանի պետութիւնը ինչպէս նաեւ մեծ թիւով կազմակերպութիւններ կը փորձեն զանազան ձեւերով դիրուսութիւններ տալ հայրենիք հասնող հայորդիներուն ինչպէս՝

- Արագացնել հայկական անձնագիր շնորհելու գործողութիւնները,
- Քաջալերել օտար լեզուներու տիրապետումը, առաջարկելով Ռուսերէնի եւ Անգլերէնի (Երեւանի Ամերիկեան Համալսարան) ծրի դասընթացքներ,
- Անվճար համալսարան ընդունուելու կամ նոյնիսկ կիսատ մնացած ուսումը շարունակելու առիթներ ընծայել:
- Աշխատանքներ կը տարուին նաեւ Արեւմտահայերէնի եւ Արաբերէն լեզուի ուսուցումը ապահովելու համար, մանաւանդ որ փակուած է Երեւանի միամեայ Սուրիական դպրոցը: Յիշեցնենք, որ այդ դպրոցի փոքրիկները տեղափոխուեցան իրենց թաղամասի վարժարանները երբ ընտանիքները սկսան անխմաստ գտնել իրենց գաւակներուն Սուրիական կրթական ծրագրին հետեւիլը, որոշած ըլլալով վերջնականապէս Հայաստան հաստատուիլ:
- Բարեգործական միութիւններ, նաեւ սփիւռքահայութեան ուղարկած գումարներով, կ'օգնեն կարիքաւոր ընտանիքներուն, վճարելով տան վարձքէն բաժին մը, երբ բնակարանը չքեղ չէ ու կը գտնուի բաղաբի կեդրոնական շրջանէն դուրս:
- Աշտարակի մօտ Սուրիահայութեան յատկացուած է թաղամաս մը ուր արդէն սկսած են կառուցման աշխատանքները:
- Տեղացի Հայաստանցիներ ալ զօրավիգ կը կանգնին, իրենց տուններուն մէջ Սուրիահայեր հիւրընկալելով:

Ընդհանուր առմամբ վիճակը եւ մարդոց վերաբերմունքը բաւական դրական են: Անշուշտ կան նաեւ ժխտական փորձառութիւններ ունեցողներ, որոնք Սուրիա վերադարձան: Բնականօրէն պիտի ըլլան առիթը զանազան միջոցներով չարաչար օգտագործողներ ինչպէս՝ բնակարան վարձելու պարագային առաջին ամսուան համար կրկնապատիկ գումար պահանջող տանտերեր:

Աշտարակի մէջ Սփիւռքի Նախարարութեան նախաձեռնութեամբ կառուցուելիք Նոր Հայել թաղամասի մանրակերտը

Կարգ մը Սուրիահայեր, Հայաստանի անկախութենէն ետք, Հայաստան հաստատուած էին եւ գործեր սկսած: Այժմ անոնք մեծ դեր կը խաղան յուսադրելով եւ քաջալերելով նոր հասնողները, որոնք հոգեպէս վիշտը կը կրեն հարազատի մը կամ կալուածներու կորուստին եւ կը գտնուին կորսուած ներկայի ու անյայտ ապագայի մտորումներուն մէջ:

Ոմանք արդէն ընտելացած են նոր իրականութեան, նոր կեանք ու նոր գործ սկսած են, նոյնիսկ երբեմն իրենց արհեստին ծիրէն ներս: Ուրիշներ, չընդունելով իրականութիւնը, յուսահատ վերադարձած են սպասելով իրենց ծանօթ անցեալին վերադարձը... Իսկ մեծ մասը, տակաւին շուարած կը մնայ երկմտանքի մէջ: Ետ դա՛րձ թէ նոր կեանք:

Պատմութեան ընթացքին, մեր ազգը միշտ ինքզինքը փաստած է, որպէս ստեղծագործ եւ աշխատասէր ժողովուրդ: Աղետին, տեղահանութիւններուն եւ գաղթերուն հետեւանքով, այսօր Հայերը, փոքր ազգ մը ըլլալով, ունին հսկայ Սփիւռք եւ իրենց ինքնութեամբ ու մշակոյթով կը պարծենան ամենուրեք:

Դժբախտաբար, պատմութիւնը յաճախ ինքզինք կը կրկնէ: Հնդկաստանի եւ Արեւելեան Եւրոպայի անցեալի աշխոյժ եւ հարուստ հայկական գաղութներու կորուստի ճակատագրին կ'ենթարկուի այսօր Սուրիահայ գաղութը:

Կը մնայ յուսալ որ Սուրիահայութեան դժբախտութիւնը բարեբախտութիւն մը ըլլայ Հայաստանի եւ Սփիւռքի համար ինչպէս վկայեցին Լիբանանի եւ Իրաքի պատերազմները:

Սաղթենք որ Հայաստանի մէջ գործի առիթները բազմաճանաչ եւ մեր երիտասարդ պետութիւնը իր տնտեսութիւնը զարգացնել, օրինակ առնելով դրացի Վրաստանէն, ուր վերջին շրջանին տուրքերը նուազեցնելով կը սիրաշահին հայ վաճառականներն ու գործատերերը:

Միթէ Հայաստանն ալ արժանի չէ՞ տնտեսապէս ինքնաբաւ, նոյնիսկ հզօր ըլլալու:

DEMENAGEMENT!

Nous vous prions de nous communiquer votre nouvelle adresse pour que nous fassions la rectification nécessaire et que vous continuiez de recevoir Artzakank. En cas de retour, votre ancienne adresse est supprimée de notre fichier.

La rédaction

Ինչո՞ւ Վանը չի գրաւում զբօսաշրջիկներին

Ալին Օգինեան

Վանի Աղթամար կղզում արդէն չորրորդ անգամ տեղի ունեցած Ս. Խաչի արարողութիւնը, որին այս անգամ մասնակցեց մօտ ութ հարիւր մարդ, տեղացիների համար չդարձաւ սպասուած բացառիկ եկամտաբեր օրը:

Տեղաբնակներն առաջին տարիներին շատ մեծ սպասումներ ունեին զբօսաշրջութեան այդքան էլ խոշոր հնարաւորութիւններ չունեցող Վան քաղաքի հայկական եկեղեցիների վերանորոգումից: Յատկապէս քրտերը չէին թաքցնում իրենց տնտեսական ծրագրերն՝ ասելով. «Յո եւրոպացին չի գալու մեր չղերը տեսնելու»: Իսկ այն հարցին, թէ չէ՞ն վախենում սփիւռքի եւ Հայաստանի հայերի ուշադրութեան կտրուկ սեւեռումից, ինքնավստահ պատասխանում էին. «Հարիւր տարի առաջ տեսել են՝ ուլբեր են տները, այս անգամ էլ ցոյց կը տանք»:

Հայերի տներում ապրող, հայերի տնկած ծառերից մինչ այսօր բալ քաղող, եղբայրութեամբ լցուած քրտերի մի մասը, կարօտելով հայերին, իրապէս ցանկանում է տեսնել նրանց վերադարձը, բայց քիչ չեն նաեւ նրանք, որ նման արարողութիւնների ձեւական բնոյթը շատ լաւ ընկալելով՝ դա դիտում են որպէս բուկայական յարաբերութիւնների հնարաւոր աշխուժացում եւ օժանդակում են դրան:

Վանի զբօսաշրջական կազմակերպութիւնների դեկավարներն ասում են, որ վերջին երկու տարիներին սպասուած աշխուժութիւնը չի գրանցուում, քանի որ կղզու եկեղեցու մասին լուրջ գովազդային աշխատանք չի տարւում: Պետք չէ մոռանալ նաեւ, որ ընդամենը մի քանի շաբաթ առաջ այն թուրք ազգայնական խումբը, որի հիմնական գործը «Տեղասպանութեան հայկական անհիմն պնդումների» դէմ պայքարն է, յայտարարել էր, թէ եկեղեցին պատկանում է պեչենեգ թուրքերին: Բացի սփիւռքից եւ Թուրքիոյ հայերից, զարմանալիորեն սակաւ էր նաեւ թուրքական եւ միջազգային հասարակական կազմակերպութիւնների, լրատուամիջոցների եւ դիւանագետների մասնակցութիւնը:

Այս տարի եկեղեցում նախատեսւում էր նաեւ մկրտութիւն: Թուրքիոյ հայոց պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդ Արամ արք. Աթեշեանը սուրբ պատարագն աւարտեց ընդամենը վեց մարդու մկրտութեամբ: Աթեշեանն իր հերթին հարկաւոր համարեց Նշել, որ հայերը չեն եկել այստեղ գինուորական, պետական կամ տնտեսական նուաճումներ տօնելու, այլ ընդամենը՝ կատարելու իրենց հաւատքի պարտքը:

Պետութիւնն իր հերթին վերջապէս կարողացաւ մի խելամիտ որոշում իրականացնել ու չթոյլատրել թուրք ազգայնականներին եւ նրանց ագրայէճանցի գործընկերներին 1915թ. հայերի բռնաբարութիւններից ազատուելու համար կղզի բերուելուց իրենց նաւերից ծովը նետած յիսուն թուրք պատուաւոր կանանց յիշատակի քողի տակ խանգարել եկեղեցական արարողութիւնը: Այս հայատեաց ազգայնական խաժամուժը սահմանափակուեց կղզու դիմացի ափին խեղդուած յիսուն մահմետական կանանց յիշատակի համար կատարուած նամագով եւ Վանայ յիճ ծաղիկներ նետելով:

Անուանի դերասան Սօս Սարգսեան ոչ եւս է

Սեպտեմբեր 26-ին, մահացաւ հայ վաստակաշատ դերասան, Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովրդական արուեստագետ, մտաւորական եւ մեծ հայ, Սօս Սարգսեան: Սօս Սարգսեան ծնած է 24 հոկտեմբեր 1929 թուականին՝ Ստեփանաւան քաղաքին մէջ: 1948 թուականին տեղափոխուած է Երեւան եւ աշխատած Երեւանի պատանի հանդիսատեսի թատրոնին մէջ՝ իբրեւ դերասան: 1954 թուականին աւարտած է Երեւանի գեղարուեստաթատերական հիմնարկի դերասանական բաժանմունքը: 1954-1991 թուականներուն եղած է Երեւանի Գաբրիէլ Սունդուկեանի անուան ակադեմիական թատրոնի դերասան:

1991-ին Սօս Սարգսեան հիմնադրած է Համազգային թատրոնը: 1997-2006 թուականներուն Երեւանի թատրոնի եւ շարժապատկերի պետական հիմնարկի նախագահն էր, 2006-էն՝ հիմնարկի կառավարման խորհուրդի նախագահը: 2009 թուականին ընտրուած է Հայաստանի Հանրապետութեան Հանրային խորհուրդի անդամ:

Դերեր վերցուցած է բառասունէ աւելի գեղարուեստական ժապաւեններու մէջ. ինչպէս՝ «Նուազախումբի տղաները», «Եռանկիւնի», «Մենք ենք, մեր սարերը», «Նահապետ», «Խաթաբալա», «Ձորի Միօ», «Սուլեարիս», Հայաստանի եւ Խորհրդային Միութեան մէջ նկարահանուած է բազմաթիւ այլ ժապաւեններու մէջ:

Իր դերակատարումները, մասնաւոր «Ձորի Միօս», «Նահապետը» եւ այլք դարձած են ազգային-հաւաքական Կերպար՝ խորապէս ոգեշնչող, հայ մարդուն՝ ազգային-հոգեւոր-մշակութային անանց արժէքներ ու գաղափարական ներշնչող: Խորին խոնարհուում իր անմար յիշատակին:

(Ա.ՆՍ ՄՈՒՐ)

Մինչ այսօր թուրքերը չեն կարողանում հաշտուել եկեղեցու վերականգնման հետ՝ իշխող կուսակցութեանը մեղադրելով պետական պիւտճէից 1.5 միլիոն տոլար ծախսելու, մի անգամ խոստացուած, սակայն արդէն չորրորդ անգամ մատուցուող պատարագների թոյլատրութեան եւ ամենակարեւորը՝ թանգարանի վերածուած եկեղեցու գլխին խաչ կանգնեցնելու համար: Որոշ թուրքերի նոյնիսկ շատ է յուզում նաեւ այդ օրը վառուած մոմերից ստացուած եկամտի ճակատագիրը:

Այս ամենն այնքան էլ չի զարմացնում ինձ: Երբ թուրքական պետութեան կողմից որպէս թարգմանիչ հրաւիրուել էի եկեղեցու բացմանը, որպէսզի իրենց խօսքը հասկանալի դառնայ Հայաստանից եկած պատուիրակութեան եւ այլ հայ հիւրերի համար, վերջին պահին Գեւաշի քաղաքապետը մօտեցաւ ինձ եւ ասաց. «Հայերէն թարգմանութիւնը չեղեալ ենք յայտարարում, այս կղզում հայերնը պաշտօնապէս չի ինչեւելու»:

Ուրեմն այնքան էլ դժուար չէ հասկանալ, թէ բարեկամութեան ձեւական խոստումներն ու հայկական մի քանի եկեղեցիների վերականգնմանն ուղղուած փոքրիկ քայլերն ինչո՞ւ պտուղ չեն տալիս նոյնիսկ տեղական զբօսաշրջութեան զարգացման շրջանակներում:

«Միլիլետթ»

ADIEU PRESIDENT

Edmond Pilossian (1930 – 2013)

Né le 3 février 1930 à Tabriz, en Iran, Edmond Pilossian fit ses études au Collège Calvin, puis à l'EPFL, où il obtint son diplôme en 1958. Après divers stages à Lausanne et à Paris, il collabora avec l'agence d'Ernest Martin dont il devint l'associé en 1965. Il participa au projet et à la réalisation du bâtiment administratif de l'Organisation météorologique mondiale, du magasin de vêtements Frey, à la rue de la Croix d'Or no 11, et de deux immeubles administratifs à la rue des Acacias, no 24 et 48. Avec les frères Honegger, Schmitt & Cie, il entreprit la reconstruction du quartier de Vieusseux et plus particulièrement du Centre artisanal, de l'école et des immeubles pour personnes âgées. La transformation de l'ancienne maison de Chapeaurouge, construite en 1716-1718 sur la place du Grand-Mézel à destination d'un réfectoire pour la banque SBS fut une opération délicate à laquelle il dédia toute sa sensibilité entre 1983 et 1985. [ndrl] Edmond Pilossian fut président de l'Association genevoise des architectes de 1986 à 1988.

Source : Une compression architecturale, AGA Association genevoise d'architectes

Homme de parole... de conviction... de principe et de tradition, Monsieur Edmond Pilossian était une personnalité de grande valeur. Il nous a quittés comme il a vécu, en toute discrétion, en toute élégance, simplement en grand seigneur!

C'est en 1985, sous la présidence d'un autre "grand seigneur", M. Zaven Mesrobian, que M. Edmond Pilossian a été nommé membre du Conseil d'Administration de la Fondation Hagop D. Topalian. Quelques mois après le décès de M. Mesrobian, survenu après une longue maladie, c'est tout naturellement que l'on fit appel à M. Pilossian pour la présidence de notre Fondation. Il était vraiment l'homme de la situation. Malgré sa présence dans différentes fondations et associations arméniennes, ainsi que l'a relaté son ami et confident, Vahé Gabrache, dans son hommage, à l'Eglise, M. Pilossian occupa notre présidence activement et en fit son cheval de bataille. Il partageait pleinement les convictions de M. Hagop Topalian, qu'il n'avait d'ailleurs jamais connu. Cultivé, mélomane, parlant plusieurs langues, nous étions tous admiratifs devant ses connaissances. Il suivait comme tout le monde l'actualité; cependant ses opinions étaient pertinentes, tout en n'engageant que lui-même. Il avait vécu les trois quarts de sa vie en Suisse et donnait l'image du vrai citoyen genevois dans toute sa splendeur, même avec l'accent local en supplément! Cependant ses racines arméniennes étaient bien

ancrées... Il suivait les nouvelles d'Arménie et ne manquait pas de faire ses commentaires, toujours avec beaucoup de réserve. La dégradation de la situation de notre communauté genevoise le rendait triste et le préoccupait. Il gardait cependant l'espoir, qu'un jour, une personne de bonne volonté saurait nous apporter l'UNION que nous avions dans le temps. Peut-être M. Pilossian aurait-il pu être cette personne bienvenue, s'il avait eu trente ans de moins. Il aurait été capable d'apporter la sérénité autour de lui.

Edy, cher Edy - car nous parlons maintenant du grand ami qu'il a été pour nous - une personnalité attachante qui ne cherchait jamais à s'imposer. Toujours cette discrétion, égale à lui-même. On voyait pointer sa haute stature lors d'une manifestation et on le voyait disparaître à la fin, sachant qu'il dirait ensuite avec son petit sourire "j'ai filé à l'anglaise"... Mais nos réunions à la Fondation étaient de vrais moments de détente et de bonheur. Précisons néanmoins qu'il était très discipliné et même pointilleux: cinq minutes de retard, il nous les faisait remarquer avec autorité! Une discussion qui dérapait et sortait de son contexte le contrariait; il nous rappelait à l'ordre et attendait le calme - tout en grignotant quelques pistaches et en sirotant son petit apéro... Puis, nous voilà repartis dans des explications et commentaires que lui seul savait nous donner avec une précision méticuleuse. Les procès-verbaux qu'il rédigeait lui-même, écrits bien clairement à la main, en attendant qu'ils soient enregistrés, étaient de vrais chefs d'œuvre. On devinait combien cet homme de 83 ans était organisé et avait mentalement de l'ordre!

Un grand homme nous a quittés, lui qui voulait attendre 2015, année anniversaire de la Fondation et 100e année de commémoration du Génocide, pour cesser toute activité... Le destin en a décidé autrement.

C'EST UN TRES GRAND AMI QUE NOUS PERDONS... ADIEU PRESIDENT... ADIEU L'AMI... TU SAIS, TU NOUS MANQUES DEJA.

Tes amis du Conseil de la Fondation Hagop D. Topalian

Très Cher Edmond,

C'est avec une énorme tristesse que je prends la parole aujourd'hui au nom de tous tes amis de la communauté arménienne que tu chérissais.

En homme toujours discret on voyait dans presque toutes nos manifestations ta silhouette apparaître et soudainement disparaître. Tu nous disais, il est temps que je rentre et hop tu montais dans ta Saab de 25 ans et tu rentrais à la maison.

La communauté te respectait, non seulement parce que tu apportais ton expérience, ta gentillesse, ta générosité, ton cœur, mais également parce que tu restais >>>

PREMAT S.A.
IMPORT - EXPORT
 9, RUE DES ALPES
 TEL. 022 731 69 35
 CH - 1201 GENEVE

aratours
 ARATOURS Travel Services
 Tél: +41 26 322 7777
 Fax: +41 26 322 7767
 E-mail: info@aratours.travel
 Web: www.aratours.travel

ARMENIE
GEORGIE
IRAN
UKRAINE
ASIE CENTRALE

Voyages culturels
 Voyages nature
 Voyages thématiques
 Appartements à louer
 Service de transport
 Service de traduction

...voyager différemment...

ADIEU PRESIDENT

➤➤➤ en dehors des disputes qui envenimaient notre petite communauté. D'ailleurs tu en étais triste et toujours d'une manière discrète tu essayais de passer ton message de paix.

Malgré ton engagement professionnel, puisque tu as même été le Président des architectes de Genève, tu participais à tous les événements de notre communauté. Tu as été pendant plus de vingt ans Président de la Fondation Hagop Topalian que tu voulais absolument quitter en 2015 et dont les membres du Conseil ne voulaient pas que tu quittes. Tu étais membre du Conseil de la Fondation Diran et Charles Philipposian, et tu as été membre de la Fondation Saint Grégoire l'illuminateur et d'ailleurs en tant que ton collègue et ancien président de cette Fondation où nous avons siégé côte à côte durant de nombreuses années, je voudrais t'exprimer la très vive reconnaissance de la Fondation pour l'extrême et si discrète générosité avec laquelle tu as à maintes reprises apporté ta précieuse contribution.

Edmond, Dieu t'a rappelé plus vite que nous le pensions tous, saches que tu vas laisser une énorme place vide sur cette terre. Tu étais l'un des derniers dinosaures actifs de notre communauté, chacune de nos rencontres entre nous tous et toi restera gravée pour toujours dans notre mémoire.

De Tabriz où tu es né, à Genève où tu as vécu, mais en passant par Bonn, par Moscou, par Paris, par New York, par les continents que tu as eu l'occasion de visiter, ta famille, tes amis, tes connaissances, tes relations vont tous se rappeler de Toi. D'ailleurs, de nouveau très discrètement, tu as tout fait pour que la sérénité puisse exister dans notre communauté.

Edmond, Eddy comme on aimait t'appeler, au revoir. Merci, oui un énorme Merci de tout ce que tu as fait nous t'en sommes bien plus que reconnaissants, tu resteras à jamais dans notre cœur.

Je présente au nom des différents corps constitués de notre communauté et ainsi que de leurs membres, nos sincères condoléances et toute notre sympathie à sa sœur Madame Tamara Waldeck-Pilossian, à son neveu Monsieur Vladimir Tscharnetsky et son épouse, ainsi qu'à toutes les familles associées.

Vahé Gabrache

Hommage d'un ami de longue date

C'est avec stupéfaction et une grande tristesse que j'ai appris le décès de mon très cher ami Edmond Pilossian.

Nous nous étions connus en 1948. Nous venions tous deux de l'étranger et avons passé un examen d'entrée au Collège de Genève. Nous avons tout de suite sympathisé.

Depuis, nous avons suivi un parcours très semblable : école d'architecture de Lausanne (EPFL) et carrières d'architectes à Genève. Il m'avait récemment rappelé que c'était moi qui l'avais convaincu de choisir ce métier.

Depuis, année après année, nous nous sommes revus,

QUI DONC A DIT ... ?

... Qui donc a dit
que la coquille est le nid douillet
de l'escargot ?...
- le diamant trace
d'imperceptibles signes sur
le verre impénétrable ...

Je renie le don
que je t'ai fait de ma jeunesse,
sur ton trône céleste
je crache tout ce qui me reste
de ma souffrance,
en abjurant je romps
avec ce qui m'est le plus cher :
mon amour infini ...

Mon ciel n'est plus que cendre...
au diable les brebis que l'on te sacrifie !
Armée d'une massue fleurie,
bergère sans troupeau je me borne à veiller
sur les agnelles jumelles de ma poitrine...
Ô dieu païen
Seigneur,
fouette-moi, pauvre servante,
avec ta cravache de feu !
mon dieu,
en abjurant je romps
avec moi-même.

C'est le temps des sauterelles,
la lumière vivifiante de Dieu
nous a abandonnés,
pauvres de nous ...
Les champs ondoyants ont disparu,
les murmures de l'herbe se sont tus.
Des entrailles de la terre
ont surgi de redoutables reptiles
qui dévorent nos racines...

Anouche HAGOPIAN
(Erevan, 2013)

Traduction de Vahé GODEL

très régulièrement. Nous avons encore déjeuné ensemble le 28 août.

Pour ma famille, c'était « Pilos », l'ami de toujours, présent pour les grandes occasions.

Edmond était un homme d'une grande générosité. Très fidèle en amitié, il m'avait beaucoup soutenu lors d'une crise personnelle qui m'avait particulièrement affectée dans les années 60.

Il va nous manquer cruellement, à moi et à mon épouse.

J'aurais naturellement tenu à lui rendre un dernier hommage à l'Eglise arménienne le 24 septembre, mais la nouvelle de sa disparition ne m'est parvenue que trop tard.

Gérard Küpfer

**Եթե երկրից գործարարներ
ցանկություն են յայտնել իրենց
ոսկերչական բիզնեսը
տեղակայել Հայաստանում**

Թաիլանդի, Շուեյցարիայի, Կանադայի, ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Լիբանանի և Թուրքիայի մի քանի տասնեակ գործարարներ ցանկություն են յայտնել իրենց ոսկերչական բիզնեսը տեղակայել Հայաստանում ստեղծուող ազատ տնտեսական գոտում: Այս մասին «Արմենպրես»-ի հետ զրոյցում յայտնեց Հայ ոսկերիչների համաշխարհային միության (AJA) նախագահ Գագիկ Գեորգեանը: Նրա խօսքով՝ արտասահմանցի ոսկերիչներից մի քանիսը նման ցանկություն են յայտնել «Երևան շուռ-2013» ցուցահանդեսին մասնակցությունից յետոյ:

«Որքան էլ փորձենք հայ ոսկերիչներին հրաւիրել Հայաստան, այնքա՛ն է հաշուի առնենք, որ նրանք նաև գործարար են, բիզնես ունեն նաև այլ երկրներում և ցանկանում են ընդլայնել այն: Երբ մենք նրանց առաջարկում ենք իրենց բիզնեսում ներառել նաև Հայաստանը, ապա նրանք որպես բիզնեսմեն ընդունում են և ավելի հակուած են լինում այդ մտքին», - ասաց Գեորգեանը: Հայ ոսկերիչների համաշխարհային միության նախագահը տեղեկացրեց, որ ոսկերչական ազատ տնտեսական գոտում տեղակայուող ընկերությունների և անհատ ձեռներեցների գրանցումը կը սկսուի նոյեմբերից և կ'աւարտուի երկու-երեք ամիս անց:

Հայ ոսկերիչների համաշխարհային միությունը ազատ տնտեսական գոտու ստեղծման ցանկություն էր յայտնել դեռ տարեսկզբին:

Տնտեսական գոտու տարածքն արդէն ընտրուել է, և շուտով կը սկսուեն վերանորոգման աշխատանքները: Առաջին մասնաբաժնի բացումը նախատեսուում է յաջորդ տարուայ մարտ-ապրիլին: Մօտ 25 հազար քմ տարածքում նախատեսուում է ստեղծել մի քանի ենթաբաժիններով շինություն, որտեղ տեղակայուած կը լինի ոչ միայն արտադրական մասը, այլ նաև՝ ցուցասրահներ և հիւրանոց:

Հայաստանում այդ ոլորտում գործում է 38 ընկերություն՝ 32-ը ոսկերչական, 6-ը՝ աղամանդագործական: 2012-ին ոսկերչական արտադրանքի ծաւալը կազմել է 13 միլիարդ 300 միլիոն դրամ: Աճը նախորդ տարուայ համեմատ 7,4 տոկոս է, արտահանումն աճել է 16,2 տոկոսով: Աղամանդագործութեան ոլորտում եղել է 3 միլիարդ 100 միլիոն դրամի արտադրանք: 2011-ի համեմատ աճը կազմել է 9,9 տոկոս, արտահանումն ավելացել է 22,2 տոկոսով:

(Արմենպրես)

**ԱՐԶԱԳԱՆԳ-ի վարչութեան
Նոր կազմը**

ԱՐԶԱԳԱՆԳ-ի ընդհանուր անդամական ժողովը տեղի ունեցաւ 6 Յոկտեմբեր 2013-ին, Թրուանէի Յակոբ Թօփալեան Կեդրոնին մէջ: Ժողովը ընտրեց Միութեան նոր վարչութիւնը յաջորդ երեք տարիներուն համար, հետեւեալ կազմով.

Մարալ Սիմսար-Թօնպազեան, նախագահուի եւ խմբագրական պատասխանատու
Սիմա Բաբազեան, քարտուղարուի
Անի Թօնպազեան-Կարիպեան, գանձապահուի
Հասմիկ Մելիքսեթեան, խորհրդական
Վիքթորիա Պէթր-Տէր Մարտիրոսեան, խորհրդական
Սինթիա Ուայթ, խորհրդական

Հաշուեքննիչ ընտրուեցան Շարլօթ Սեթեանն ու Լժիեհ Խաչատուրեանը

de g. à d. Maral Simsar, Victoria Becker, Hasmik Meliksetian, Annie Tonbazian, Cynthia White, Seta Kapoian (présidente sortante), Sima Papasian

Le nouveau comité d'ARTZAKANK

Lors de son Assemblée Générale, tenue le 6 octobre 2013 au Centre Hagop D. Topalian de Troinex, ARTZAKANK-ECHO a élu son nouveau comité, pour les trois prochaines années, avec la composition suivante :

- Maral Simsar-Tonbazian, présidente et responsable de publication
- Sima Papasian, secrétaire
- AnnieTonbazian-Garibian, trésorière
- Hasmik Meliksetian, conseillère
- Victoria Becker-Der Mardirossian, conseillère
- Cynthia White, conseillère

Mme Charlotte Setyan et M. Nejdeh Khachadourian ont été élus vérificateurs aux comptes.

Nettoyages

15, ch. Pré-de-la-Fontaine
CH - 1217 Meyrin

Zaré KURKDJIAN

Tél. 022 785 01 85 - Fax 022 980 02 37 - E-mail: big-net@big-net.ch

Imprimerie La Sirène

2 bis, rue Baylon - CH-1227 Carouge
Tél. +41 22 300 19 39 - Fax +41 22 300 21 66
imprimerie.sirene@bluewin.ch

COMMUNICATIONS

MARIAGES

Cindy Kurkdjian et Nicolas Rousset ont célébré leur mariage le 29 juin 2013 à Genève.

Toutes nos félicitations aux jeunes mariés.

DECES

Monsieur Edmond Pilossian, président de la Fondation Hagop D. Topalian, survenu le 16 septembre 2013 à Genève.

Madame Zara Ter-Ghazaryan, mère d'Eva Aroutunian, survenu à Aïre (GE) le 25 septembre 2013.

Madame Erika Koumrouyan, mère de Sylvie Koumrouyan, survenu le 26 octobre 2013 à Genève.

Toutes nos condoléances aux familles.

GRANDE KERMESE ARMENIENNE

de la paroisse de l'Eglise apostolique arménienne
Saint-Hagop
Genève – Région lémanique

Samedi 16 novembre 2013 14h - 23h00
Dimanche 17 novembre 2013 11h00 – 18h00

Danses folkloriques & chants arméniens
Riche buffet oriental

Salle communale de Chêne-Bougeries
Chemin du Vallon

Hommage à
MARIA CALLAS

Concert dédié au 90ème anniversaire de la grande diva

23 novembre 2013 à 19:30

Sous le haut patronage de
l'Ambassade d'Arménie en Suisse

VARDUHI KHACHATRYAN, mezzo-soprano
EVGENIA PILYAVINA, piano

Grande Salle du Conservatoire de Genève
Place de-Neuve 1204 Genève

Entrée : 20.- | vente des billets 1 heure avant le concert
Renseignements et réservations 078 900 10 20

Le concert sera suivi d'un cocktail
www.varduhikhachatryan.com

IMPORTANT !

Dernier délai pour recevoir des articles et communications à publier dans notre prochain numéro : **15 décembre 2013**. En cas de retard, veuillez prendre contact avec la rédaction **AVANT** cette date.

ԱՐԶԱԿԱՆԳ ARTZAKANK - ECHO

Case postale 153 - 1211 Petit-Saconnex 19
Responsable de la publication :
Maral Simsar-Tonbazian
Tél : 022 700 36 85
Courriel : artzakank@worldcom.ch

RENDEZ-VOUS

Tous les mercredis (du calendrier scolaire genevois): de 10h à 16h15, cours de l'Ecole Topalian dans les locaux de la Fondation Topalian (à côté de l'Eglise, 64, route de Troinex) pour tous les enfants de 3 à 12 ans, débutants ou avancés. Le repas de midi et le goûter sont servis sur place. Bus de ramassage scolaire à disposition. Renseignements auprès de Nevrik Azadian au 079 827 54 43.

Tous les vendredis: de 15h00 à 19h00, la bibliothèque et le kiosque du Centre Arménien sont ouverts au public.

Tous les mercredis (du calendrier scolaire genevois): Cours de l'Ecole de danse SANAHIN de l'UAS au Centre Arménien de Genève: de 16h15 à 21h15 selon les niveaux. Renseignements & inscriptions: christinesedef@hotmail.com.

LES CONCERTS DE LULLY

Diana Adamyán (13 ans), violon
Silvain Viredaz, piano

Jeudi 21 novembre 2013 à 20h
Salle communale de Lully

Réservation: www.concerts-lully.ch/

Orchestre de Chambre de St-Paul - Lausanne
AMABILIS

Direction: Ferran Gili-Millera
Soliste: Diana Adamyán, violon

Mercredi 27 novembre à 20h30
Eglise St-Paul, Lausanne

Vendredi 29 novembre à 20h30
Temple de Rolle

Réservations: www.amabilis.ch

Au programme: Mozart, Schubert, Massenet, Fauré

Messes arméniennes en
Suisse alémanique et à Neuchâtel

Date	Heure	Lieu	Adresse
17.11.2013	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
24.11.2013	14 00	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
01.12.2013	11 00	Kath. Kirche Bernrain	8280 Kreuzlingen TG
06.12.2013	18 30	Oekumeni / Predigerkirche	8001 Zürich ZH
15.12.2013	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE
22.12.2013	14 00	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
06.01.2014	19 00	Röm. Kath. Kirche	8600 Dübendorf ZH
12.01.2014	14 00	Kath. Kirche Nussbaumen	5415 Baden AG
19.01.2014	15 00	Eglise St. Pierre de Cornaux	2087 Cornaux NE

Pfr. Shnork Tchekidjian Tel & Fax: 044/840 28 24
E-mail: dershnork@hispeed.ch

ԹՕՓԱԼԵԱՆ ԴՊՐՈՑ ECOLE TOPALIAN

Fondation Hagop D.Topalian: Route de Troinex 64, CH-1256 Troinex (Genève)
ecole.topalian@centre-armenien-geneve.ch ; www.centre-armenien-geneve.ch

N° 7

Interview avec Mikael Kassighian, animateur à l'École d'échecs Topalian:

D'où vient votre intérêt pour le jeu d'échecs?

J'ai découvert le jeu d'échecs à 11 ans, ce qui est un peu tard, mais j'ai tout de suite été fasciné par celui-ci. Aussi je me suis très vite inscrit dans un club. Puis, avec les années, j'ai passé un diplôme d'animateur d'échecs auprès de la fédération. Ainsi, alors étudiant, j'allais dans différents établissements scolaires pour donner des cours d'échecs à de jeunes enfants durant la pause de midi. La vie professionnelle et familiale faisant, j'ai arrêté cet accompagnement, mais il y a 5 ans aux jeux intercommunautaires organisés par l'Union Arménienne de Suisse, Raffi a pris contact avec moi pour que je participe à cette formidable aventure, à savoir les cours d'échecs à l'école Topalian.

Qu'apporte le jeu d'échecs aux enfants ?

Tout d'abord la concentration: En effet, l'attention est le point faible de nombreux enfants. La pratique du jeu d'échecs permet d'augmenter la capacité à se concentrer chez un enfant. Il développe aussi la mémoire, car le jeu d'échecs passe par l'apprentissage de motifs positionnels que l'enfant pourra retrouver durant ses parties.

Nous pouvons également ajouter l'aptitude à mettre en place un raisonnement logique dont le résultat se voit concrètement pour l'enfant par une victoire ou une défaite. L'apprentissage du jeu d'échecs nécessite de la discipline et de la rigueur. Une partie ne se gagne pas sur un coup mais se construit. Par contre, un mauvais coup peut conduire à voir une stratégie s'écrouler. La plupart des enfants trouvent aussi du plaisir à jouer. Ils ont entre les mains une petite armée qu'ils conduisent selon leur volonté, se réjouissent d'apprendre de nouvelles techniques, ainsi que de constater leur progression.

Assez tôt et à partir d'un certain niveau, le jeu d'échecs forme les enfants à la compétition avec ce que cela implique de bon comportement, de fairplay et de récompense. Pour finir, je dirais que le jeu d'échecs est peut être aussi la seule activité dans laquelle un enfant peut affronter son père ou sa mère et être objectivement plus fort.

Combien d'élèves participent aux cours d'échecs ?

Je crois que nous avons une vingtaine de joueurs inscrits, dont une bonne dizaine participe régulièrement aux cours bi-mensuels.

Comment est organisée l'école d'échecs Topalian ?

Les enfants sont séparés en trois niveaux, que nous pourrions définir comme débutant, intermédiaire et avancé. L'école est ouverte à tous les enfants d'origine arménienne ayant entre 5 et 14 ans. Les cours ont lieu 1 samedi matin sur 2 de 10h à 12h à l'école Topalian. Une petite collation est prévue à 11h par Meda, ce qui permet aux enfants et enseignants (Raffi, Garabed et moi-même) de prendre des forces avant de reprendre la séance.

Quels objectifs poursuivez-vous pour les enfants. ?

Le premier est qu'ils puissent apprendre les règles du jeu et trouver une dimension ludique aux échecs. Une fois ce premier stade atteint nous cherchons à consolider leurs connaissances pour

qu'ils puissent dans un dernier temps participer à des tournois en y trouvant du plaisir.

Comment avez-vous structuré l'enseignement ?

Pour les deux premiers niveaux, nous nous appuyons sur une méthode hollandaise conseillée par la fédération suisse d'échecs. L'approche est didactique et s'accompagne de cahier permettant à l'enfant de réviser en semaines les acquis du cours. Pour le niveau supérieur, nous travaillons sur l'intégration de concept avancé permettant aux enfants d'intégrer les notions nécessaires pour jouer en club. Nous utilisons des moyens informatiques pour transmettre la connaissance aux enfants, ainsi grâce à l'école Topalian je peux projeter sur un écran plat les différentes positions, offrant par là même un support de haute qualité.

Nous avons conscience que tous les enfants n'iront pas en club, en tous les cas nous voulons leur laisser des bases suffisantes pour jouer aux échecs toute leur vie. J'ajouterais aussi que la seconde partie du cours est consacrée au jeu pur. Par ailleurs, cette année nous avons créé des distinctions sous la forme de badge pour valider le niveau de l'enfant, un peu comme les ceintures au judo.

Pour les enfants, qu'apporte la participation aux tournois ?

Apprendre à perdre, respecter les règles et l'adversaire, s'évaluer, se maîtriser, se voir progresser, mais aussi avoir le plaisir de la victoire et profiter d'un échange intergénérationnel.

Projetez-vous une initiation pour les parents ?

Tout à fait, nous souhaiterions inviter les parents à venir un samedi matin afin de leur apprendre à jouer aux échecs, qu'ils puissent d'une part nous découvrir en tant qu'enseignant, voir la qualité des infrastructures mises à disposition, mais surtout pouvoir partager une activité commune avec leur enfant. Les parents sont d'ailleurs les bienvenus pour assister au cours, qui sont donnés dans un cadre qui reste familial et peuvent par eux-mêmes se rendre compte de leur déroulement.

Fête de Tarkmantchats à Lyon :

Le dimanche 13 octobre 2013, sur une invitation de l'école arménienne de Villeurbanne, le corps enseignant de l'école Topalian s'est déplacé à Lyon pour cette fête importante dans la liturgie arménienne. Une journée en l'honneur des enseignantes de la langue arménienne et un hommage à leur travail de longue haleine auprès des enfants.

La responsable Mme Yeprimé Kassapian a invité toutes les enseignantes des écoles de Rhône-Alpes afin de les mettre en avant, de les encourager et de découvrir les élèves des autres écoles.

Nos hôtes nous ont surpris en projetant la vidéo du concours de poésie de Genève réalisée par Mme Valya Dadoyan, qui en retour a réuni tout le monde et a interprété au piano notre mélodie préférée, «Erebouni». Mme Nevrig Azadian a également pris la parole et a souligné l'importance de la langue arménienne.

Les élèves à leur tour ont rendu hommage à leur maîtresses en récitant les plus belles poésies de la langue arménienne.

Date importante à retenir :

Fête de Sourp Hagop Samedi 14 décembre 2013 à 17h

Exceptionnellement, en tenant compte des vacances scolaires de Noël, nous avons décidé d'avancer la fête de Sourp Hagop d'une semaine.

U.A.S.

Հուիցերահայ Միութիւն Union Arménienne de Suisse

SOIRÉE CONSACRÉE À L'HISTOIRE DU CINÉMA ARMÉNIEN

Le vendredi 27 septembre dernier, le Centre arménien s'est transformé, le temps d'une soirée, en salle de cinéma pour la projection du film *The Voice of Silence*, de Vigen Chaldrazyan. Le public s'est laissé emporter par l'histoire trouble mais envoûtante de la rencontre d'un réalisateur arménien américain et d'une SDF arménienne théâtrale et émouvante. Le retour au pays, la découverte et le rapprochement du «moi», grâce à l'Autre, à Soi et à la relativisation de la vie. Le silence prend voix dans l'absence d'une conclusion tangible laissant à chacun le sens de son interprétation.

En amont de ce moment cinématographique, nous avons eu le plaisir d'accueillir et d'écouter Siranush Galstyan, *Doctor of Arts* et professeure à l'Université d'Etat d'Erevan, lors d'une conférence captivante sur le cinéma arménien. A l'aube de celui-ci, le célèbre réalisateur Hamo Bek Nazarian ! Siranush nous a emmenés dans les méandres de sa vie et de ses films, nous permettant de le rencontrer, faire sa connaissance et découvrir les secrets de son art.

Une soirée agréable mêlant divertissement et réflexion, laissant repartir chacun avec l'envie (ou non !) d'écouter la voix de son propre silence.

Certes, Noël arrive à grands pas, mais Pâques n'est pas loin non plus ! Et qui dit Pâques, dit... Jeux Arméniens!!!

Nous avons eu l'immense plaisir en mars 2013 de voir se réunir et se mobiliser en nombre les Arméniens genevois, pour une participation motivée et efficiente dans plusieurs disciplines.

Pâques 2014, c'est Barcelone qui nous fait le plaisir d'organiser cette rencontre riche d'Arméniens, bien sûr, mais aussi de jeux, de rires et de festivités ! **Alors réservez déjà vos dates: du 18 au 20 avril 2014 et contactez-nous rapidement pour l'inscription des équipes...**

Au programme: Football (féminin, masculin), volley (mixte), basket (féminin, masculin), ping-pong, badminton, échec et backgammon.

Prenez vos ballons, vos raquettes, vos pions ou vos dès, et entraînez-vous ! Nous vous attendons !

Avec nos divertissantes salutations,
Votre Comité

**Եզդի համայնք
Սրբավայրը՝ ազգի
յարատեւման խորհրդանիշ**

Ովսաննա Մադաթեան

«Բոլոր ազգերի համար Աստուծոց գթութիւն հայցելով՝ եզդիները չեն ժխտում ոչ մի կրօն, ոչ մի օտար դասանալք: Նոյնիսկ ոչ մի լուսաւոր քրիստոնեական աղանդ չունի նման մեծ յարգանք օտարադասանների նկատմամբ...: Այնուամենայնիւ, նրանք պաշտպանում են իրենց հաւատն աշխարհի բոլոր ազգերի մէջ...»:

(Խ.Արովեան, Երկերի լիակատար ժողովածու, հ.8, էջ 268, «Քրդեր եւ եզդիներ», Երեւան, 1958)

Հայերն ու եզդիները եւ Արեւմտեան, եւ Արեւելեան Հայաստանում՝ դարեր շարունակ իրար մօտ են ապրել, պայքարել արդարութեան ու ազատութեան համար: Եզդիները, աւանդոյթի համաձայն, միշտ վախեցել են այլադասաններից եւ իրենց սրբութիւնները պահել են օտարներից հեռու: Եղեռնի տարիներին հայերի հետ եզդիները վերահաստատուել են Արարատի ստորոտին եւ վերջապէս խաղաղ ու հանգիստ բնակուել Հայաստանում, սակայն երազանքով միշտ իրենց հայեացքն յառել են դէպի Իրաքի հիւսիսում գտնուող Լալըշին, աշխարհում միակ եւ ամենահին եզդիական սրբավայրին:

Արդէն մեկ տարի է, որ ՀՀ Արմավիրի մարզի Ալեկախ գիւղում համայն աշխարհի եզդիների հոգեւոր առաջնորդի թույլտուութեամբ կառուցւեց ու վեհութեամբ վեր խոյացաւ եզդի ժողովրդի նորակառոյց սրբավայրը՝ Չիարատը: Սրբավայրն օծելու համար 2012 թուականին Իրաքի Լուսապայծառ Լալըշից (Լալըշա Նուրանի) եկել էին Համայն աշխարհի եզդիների հոգեւոր առաջնորդ, Նորին սուրբ մեծութիւն Միրե Միրա Թահսին Բեգը եւ հոգեւոր բարձրագոյն դասի 12 ներկայացուցիչները: Սեպտեմբերի 29-ը Թահսին Բեգի կողմից հռչակուել էր սրբատեղիի օծման օր:

21-րդ դարում ստեղծուած այս իւրօրինակ կառոյցը դարերի հոլովոյթում մնալու է ազգային բարերար, մոսկուաբնակ Միրզա Սլոյեանի ջանքերի շնորհիւ: Լա ծնուել է Արմավիրի մարզում, նրա համար թանկ ու նուիրական են այս վայրերը, ուր իր մանկութիւնը, պատանեկութիւնն ու երիտասարդութիւնն են անցել: Նրա կառուցած սրբավայրը եզդի ժողովրդի նուիրական վայրերից դարձաւ, նման Լալըշին՝ սպիտակ բարերով՝ արեւի խորհրդանշանով:

Այս տարի եզդիների հոգեւոր առաջնորդ Միր Թահսին Բեգի որդին՝ Հազըմ Բեգը, (ով Իրաքի Զուրդիստանի շրջանի կառավարութեան պատգամաւոր է), իր գլխաւորած պատուիրակութեան հետ սեպտեմբերի 27-ից հոկտեմբերի 2-ն այցելեց Հայաստան: Լախբան սրբավայր գնալը, պատուիրակութիւնը սեպտեմբերի 28-ին այցելեց Ծիծեռնակաբերդ՝ յարգելով անմեղ զոհերի յիշատակը:

Յայտնի է, որ Հայոց Մեծ եղեռնի տարիներին եզդի-

**Centre ArBeS de réhabilitation
pour enfants handicapés
d'Erevan renommé en l'honneur
de Dr. Jean-Pierre Bernhardt**

Pour fêter les 25 années de collaboration avec le Centre médical ARABKIR, fruit d'une coopération de longues années entre des spécialistes suisses, belges et arméniens, une délégation d'une vingtaine de personnes associées aux activités de la Fondation SEMRA^{PLUS} s'est rendue en Arménie du 15 au 21 septembre 2013. Le programme, comprenant des visites de plusieurs réalisations communes et des rencontres, a marqué la clôture du premier cycle de formation continue organisé par SEMRA^{PLUS} à l'intention des infirmières du Centre médical ARABKIR.

Lors de la fête organisée pour célébrer cet anniversaire en présence de hautes autorités arméniennes et suisses, des médailles d'or ont été décernées par le Ministère de la santé publique d'Arménie et par le Conseil d'administration du Centre ARABKIR à MM Jean-Pierre Bernhardt (SEMRA^{PLUS}) et Jean-Pierre Van Walleggem (Néphrologie Arménie Flandre) en guise de reconnaissance pour leur dévouement et leur contribution inestimable dans le domaine de la santé publique en Arménie.

Par une décision du Conseil d'administration du Centre ARABKIR, le Centre ArBeS de réhabilitation pour enfants handicapés d'Erevan a été renommé en l'honneur de Dr. Jean-Pierre Bernhard.

Rappelons que la fondation SEMRA^{PLUS}, basée dans le canton du Jura, a été créée suite au désastreux tremblement de terre qui dévasta l'Arménie en 1988. Dans les jours qui avaient suivi le séisme, une équipe de dialyse organisée par la Société Suisse de Néphrologie et conduite par le Docteur Jean-Pierre Bernhardt de Porrentruy, s'était installée dans un service d'urologie pédiatrique à Erevan pour prendre en charge des enfants souffrant d'une insuffisance rénale transitoire liée à l'écrasement sous les décombres. Avec la complicité du Professeur Ara Babloyan et d'autres organisations internationales, la fondation SEMRA^{PLUS} a permis de développer ce centre provisoire de dialyse, en un hôpital pédiatrique complet, rayonnant dans tout le pays ainsi que dans le petit Caucase, assurant en 1991 la première greffe rénale du pays.

ներն ապաստան են տուել հայ ժողովրդի տառապած գաւաւներին ու միասին պայքարել թուրք գաւթիչների դէմ՝ 1915 թուականից մինչեւ Արցախեան ազատամարտ:

- Սրբավայրին յարող տարածքում նախատեսում ենք կրթամշակութային կենտրոն կառուցել, դպրոց, մշակոյթի տուն, նաեւ ծառեր ու ծաղիկներ կը տնկուեն, մեր խորհրդանիշները կը դրուեն՝ արեւ, սիրամարգ եւ այլն, մի խօսքով այն ամենը, ինչ անհրաժեշտ է լիարժէք պահպանելու մշակութային արժէքները, միաժամանակ հանգստանալու, վայելելու բնութեան գեղեցկութիւնները: Առաջիկայում անպայման կը կառուցուի նաեւ հայ եւ եզդի ժողովուրդների բարեկամութեան յուշարձան, հաւաստում է Միրզա Սլոյեանը:

«Ազգ» (յապաւումներով)

Concert des Jeunes Prodiges «Les nouveaux Noms»*

par Eliane Baghdassarian

Ainsi que l'annonçait la Presse, la formation «Nouveaux Noms» a été créée en 1989 sous la direction de **Silva Melkonyan**, ancienne directrice de l'Opéra National d'Arménie et ex vice-ministre de la Culture. Parlant en arménien, elle explique que ce projet était destiné à découvrir et à encourager de jeunes talents. Au vu et à l'écoute du concert de ce soir, nous pouvons dire que cette idée était excellente, qu'elle a abouti et qu'elle peut être poursuivie. Mme Astrig Marandjian, organisatrice, a présenté cette soirée en français, ajoutant que l'Arménie est minuscule par rapport à tous les pays susceptibles de produire des artistes, il est donc très précieux d'avoir une organisation telle que «Les nouveaux noms» pour permettre aux jeunes d'avancer.

En suivant le programme, nous écoutons:

Dimitri Ishkhanov pianiste: âgé d'à peine 8 ans. Il a commencé à jouer du piano à 3 ans et sa formation s'est développée rapidement. Inutile d'en dire davantage puisqu'il interprète habilement une Polka de Rachmaninov puis 1 mouvement d'une Sonatine de Khachatourian. Ses petits doigts rapides et déjà sûrs nous étonnent. Nous remarquons ses petites jambes, qui n'atteignent même pas les pédales de l'instrument et pendent dans le vide. C'est qu'il est encore très petit bien que nous apprenions qu'il a déjà remporté plusieurs concours et qu'il a voyagé dans le monde... «Il fait bien connaître Hayastan», aurait dit Mme Melkonyan!

Sona Arzumanian, violoniste, née en 1997, accompagnée au piano par Hripsimé, interprète une sonate de Grieg. Cette musique, très variée, nous fascine grâce à l'assurance, à la musicalité et au professionnalisme de l'artiste.

Hripsimé Aghakaryan, pianiste, que nous venons d'entendre en tant qu'accompagnatrice, nous offre du Liszt, 1ère classe, «Méphisto Valse No1». Une pièce de virtuosité qu'elle exécute sans faille. Nous sommes vraiment dans le temple des prodiges! Elle nous offre en bis, une variation de Grounk.

Hakob Atyan, violoncelle, accompagné par Hripsimé, est lui aussi un professionnel dans l'âme. L'excellence de son doigté, son intonation parfaite et l'émotion de son jeu, rendent grâce aux «Trois Pièces Fantastiques» de Schumann. Elles sont alors vraiment fantastiques! Nous pourrions l'écouter encore longtemps, le son est si profond et parfait.

Mané Galoyan, soprano, accompagnée également par Hripsimé, chante une Berceuse de Komitas. Ce cher Komitas, merci de le faire revivre si magnifiquement. Les Couplets de l'Opérette "Giuditta" de Franz Lehár qui font suite nous font sortir de notre rêve arménien. Il s'agit d'une autre atmosphère et d'une autre culture, bien sûr, mais tout cela est interprété avec goût et dans un style viennois irréprochable. Tout juste âgée de 20 années, on pourrait imaginer par son assurance qu'elle en compte bien plus!

Suit un trio des prodiges: **Sona Arzumanian, Hakob Atyan et Hripsimé Aghakaryan**, violon, violoncelle et piano. Ces trois musiciens nous donnent le «Trio Elégiaque» de Rachmaninov, une pièce pour artistes chevronnés, ce que sont sans conteste ces trois virtuoses que nous découvrons depuis ce soir. Bravo!

Participation au Festival de Piano 2013

par Eliane Baghdassarian

La presse a annoncé depuis plusieurs jours l'organisation du IXe Festival de Piano, à Chêne-bourg par Concertus Saisonnus. Deux pianistes de notre communauté étaient annoncées et nous ne pouvions pas manquer les soirées des 19 et 24 septembre.

Au premier de ces deux récitals, le 19 septembre, nous avons notamment Miniona Petrosyan qui progresse dans sa carrière à Genève comme soliste et comme enseignante. Elle présentait les Intermezzi de Brahms suivis de deux œuvres de Babadjanian: Danse et Elégie. Les Intermezzi de Brahms, plutôt connus des pianistes, étaient enlevés avec maîtrise. "Notre" Miniona révélait la popularité de ces œuvres avec assurance, nous baignant dans le romantisme de cette musique. Quant aux partitions de Babadjanian, je crois que l'assistance les a écoutées avec beaucoup de plaisir, mais pas autant que les amis arméniens présents. La Danse en particulier était d'une valeur idéale au milieu des nombreuses œuvres proposées dans la soirée. Enfin, disons que la pianiste a amplement mérité les applaudissements enthousiasmés que lui a réservés l'assistance.

Sona Igityan, que nous avons entendue quelquefois à Genève et dont la maturité pianistique est internationale, s'est présentée le 24 septembre. Elle affectionne entre autres les programmes modernes et c'était une joie de l'entendre dans des œuvres de Gerschwin que l'on ne présente plus guère à la radio. C'est bien dommage! Les trois Préludes, romantico-modernes lui conviennent parfaitement et la Rhapsodie en Bleu fut un bonheur. Puisse Sona revenir bientôt avec cette œuvre que nous avons envie d'entendre encore et encore sous ses doigts. Nous l'avons acclamée debout!

Merci à l'organisateur de ces concerts. Ces soirées sont un plaisir.

Une autre pièce nous remplit d'aise: «La Valse» de Khachatourian. Quel bonheur, c'est si beau que nous l'acclamons debout! Mais nous sommes gratifiés de deux pièces supplémentaires, merveilleuses bien sûr, de Komitas.

Pour terminer **Raffi Arto** a la parole, car il ne se contente pas seulement de jouer du jazz, avec quelle dextérité au piano, il chante plusieurs chansons de rock en anglais. Non pas seulement une ou deux chansons pour montrer qu'il sait le faire, mais six ou sept à la file! Et on nous dit qu'il est capable d'interpréter d'oreille ses partitions préférées. N'oublions pas qu'il a participé au récital «Talents incroyables» de la Télévision française et qu'il est né en 2001!

«Encore un talent Hayastan» au palmarès de Mme Melkonyan! **Ces jeunes sont pour elle les meilleurs des Ambassadeurs. Et pour nous c'était une soirée de luxe donnée par des jeunes. Bravissimo!**

Ndlr: Le 4 octobre «Les Nouveaux Noms» ont donné une interview à la radio Cité. Pour réécouter: <http://www.radiocite.ch/les-tritons.html>

(* Ce concert a eu lieu au Centre arménien Hagop D. Topalian, le 5 octobre 2013.